

Huvudman

Umeå kommun
utbildningskontoret@umea.se

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9 vid grundskolan Bräntbergsskolan 7-9 i Umeå kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Umeå kommun en anmärkning avseende brister rörande beslut om betyg och signering av betygskatalog. Umeå kommun ska senast **den 9 augusti 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen genom kopior på betygskatalog för årskurs 9 vårterminen 2024 samt lärarförteckning för samma period.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:2992) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg, dokumentation av betyg och

utformning av betygskatalog avseende årskurs 9. Bräntbergsskolan 7-9 i Umeå kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom besök på skolenheten den 11 april 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. betygskatalog och en förteckning över undervisande personal. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Anmärkning

Beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisar eleverna i årskurs 9 och betygskatalogen från höstterminen 2023 avseende dessa elever.

Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation och vilken lärare som har ansvarat för undervisningen i respektive ämne under höstterminen 2023. Betygskatalogen förs på papper och består av en sida med en tabell där elevernas namn och personnummer framgår samt elevernas samtliga betyg. Nedanför tabellen finns information om vilken klass och termin betygskatalogen avser samt information om huvudman, skolenheten, skolenhetskod och lägeskommun. På baksidan av pappret med elevernas namn och betyg finns en översikt över vilka lärare som är betygssättande i respektive ämne med deras egenhändiga signaturer och datering för betygssättning samt information om klass, termin, huvudman, skolenhet, skolenhetskod och lägeskommun. Av handlingen framgår att betygen beslutats mellan den 18–19 december 2023.

I ämnena religionskunskap och historia har undervisningen bedrivits av en icke legitimerad lärare. Av betygskatalogen framgår att både den icke legitimerade läraren och den legitimerade läraren har signerat betygen i aktuella ämnen. Rektorn uppger i intervju att sambedömning har skett tillsammans med en legitimerad och behörig lärare.

I ämnena biologi och fysik har undervisningen i klass 9D bedrivits av en icke legitimerad lärare. Av intervju med rektorn framgår att läraren har ansökt om lärarlegitimation men att denne ännu inte hunnit få sin legitimation utfärdad.

Rektorn har tagit del av lärarens betyg från lärarutbildningen. Av betygskatalogen framgår att den icke legitimerade läraren ensam beslutat om betyg och signerat betygskatalogen.

Av intervju med rektorn framgår att modersmålsundervisningen är centralt anordnad inom huvudmannens organisation och rektorn har därför inte kännedom om huruvida lärarna är legitimerade eller inte. Enligt uppgift från huvudmannen saknar läraren i modersmål japanska legitimation. Läraren är anställd med tidsbegränsning. Två lärare i modersmål somaliska och tigrinja är icke legitimerade, men de är däremot anställda utan tidsbegränsning. Övriga modersmålslärare är legitimerade.

I övriga ämnen har undervisningen bedrivits av legitimerade lärare och det är dessa lärare som har beslutat om betyg och signerat betygskatalogen i sina respektive ämnen.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen). Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap 17 och 18 §§ skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen (2011:185) finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i (1) modersmål eller (2) som avses i 2 kap. 17 § skollagen. Första stycket gäller bara i de fall läraren bedriver sådan undervisning som avses i samma stycke 1 eller 2 (6 kap. 5 § skolförordningen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats

av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Umeå kommuns verksamhet vid Bräntbergsskolan 7-9 uppfyller författningarnas krav avseende att betyg ska sättas av undervisande lärare i slutet av varje termin i de ämnen som eleven fått undervisning i under terminen.

Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att inte varje betyg har en signatur. Att undervisande lärare signerat med en signatur för samtliga elever i undervisningsgruppen är inte tillräckligt eftersom varje betyg är ett beslut. Det krävs därför att det vid varje betyg finnas en signatur med datering.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det är en brist att de två icke legitimerade lärarna som undervisat i biologi och fysik samt i modersmål japanska ensamma har beslutat om betyg och signerat betygskatalogen i sina respektive ämnen. Att läraren i biologi och fysik ansökt om lärarlegitimation förändrar inte denna bedömning.

I övriga ämnen där undervisande lärare saknar legitimation har betygskatalogen signerats tillsammans med en legitimerad lärare, förutom i modersmål tigrinja och modersmål somaliska där lärarna saknar legitimation men är anställd utan tidsbegränsning och därför uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Umeå kommuns verksamhet vid Bräntbergsskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om betyg och signering av betygskatalog. Utredningen visar att de lärare som ansvarat för undervisningen har varit de som beslutat om betygen i alla ämnen. Vidare framgår det av betygskatalogen vem som beslutat om respektive betyg även om inte vart och ett av betygen är signerade och daterade. Beträffande de två icke legitimerade lärarna som ensamma har signerat betygskatalogen framgår att en av lärarna ansökt om lärarlegitimation och den andra läraren har endast undervisat en elev i modersmål. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela ange Umeå kommun en anmärkning.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

Föredragande i ärendet har varit utredaren Lisa Naudot.